

SANDARA THE LEAGUE

LITHUANIAN

NEWSPAPER

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

Published by the Lithuanian National League of America... Consisting of 100 Branches Located in all Principal Cities of the United States... MAIN OFFICE 840 W. 33rd St., Chicago, Ill. Yards 4789

METAI XXVIII

PENKTADIENIS, RUGSĖJO-SEPTEMBER 18 D., 1942 M.

No. 38

Kons. A.O. Shallna Atsako Amer. Lietuvių Kritikams

Kolumnistė Vadovavusi Klaidingom Informacijom.

PAREIŠKIMAS TILPES "THE BOSTON DAILY GLOBE"

Lietuvos garbės konsulas, advokatas A. O. Shallna atsakė "The Boston Daily Globe" ir užmetimus lietuviams, latviams ir estams būk tieji nedraugingai užsilaiką Sovietų Rusijos atžvilgiu.

Miss Thompson straipsnis, "Likimas Rusijos Nusvers Kaip Ilgas Bus Šis Karas" palietė pačią esmę amerikiečių vieninimo antrame pasauliniame kare.

Uždariusi Taksų Ims Ims Kas Savaitė Kas Sav. Mėnesis \$12-\$16 \$0.10 \$0.40 16-\$20 0.30 1.20 20-\$24 0.50 2.00 24-\$28 0.70 2.80 28-\$32 0.90 3.60 32-\$36 1.10 4.40 36-\$40 1.30 5.20

Sumokant tuos taksus savaitėms, arba mėnesiais gale metų nereikės mokėti didelės sumos, kuri sunku ir sukrapštyti.

Kaikurių korespondentų pranešimu. Sov. Rusijos padėtis žymiai pasunkėjo, kuomet vokiečiai prisartino prie Volgos ir atkirto tą svarbų vandens kelią, per kurį ėjo jiems pagelba iš anglų ir amerikonių.

George Axelsson, New York Times, korespondentas Stockholm, praneša, pasiremiant rusų šaltiniais, jog sovietų nuostoliai kas mėnesį siekia 1,200 sunkių kanuolių, 800 tankų ir apie 1,000 orlaivų.

Anglai dažnai prisimena Lietuvą, ne blogumu, bet gerais žodžiais. Didžiausias šiuo laiku Lietuvos čempionas yra "The Nineteenth Century" žurnalas, kuris pareiškia, jog anglų interesai reikalauja, kad Lietuva būtų nepriklausoma.

Lenkų valdžia Londone daug galėtų prisidėti prie sucementavimo vidurinėse Europos, jei ji atsimintų, jog ir Lenkijos kaimynai nori gyventi ir turėti tą, kas yra jų. Pirmiau, kaip tik šio jausmo lenkai neturėjo.

Dr. M. Devenio grįžimas iš Sovietų Rusijos koncentracijos stovyklų atidengs vieną tamsiausią uždangų, kuri buvo apriepusi desėtkus tukstančių Lietuvos tremtinių Sibire.

Lenkai tą supranta ir dėl to aplinkiniams keliais ieško susitarimų su lietuviams. Tą patį jie bando daryti ir su čekais, nors čia ne viskas sklandžiai einasi.

Chicago, Ill. — Krutamų paveikslų žvaigždė Irene Dune, pardavusi už 10 milijonų dolerių karo bondsų, taip nudžiugo, kad apkabino gelžkelio stoty išvykstantį į savo stovyklą jurininką Antaną Barštį.

Australija Nustatė Kainas Nuo rugsėjo 20 dienos visoje Australijoje nustatyta aukščiausia kaina už pietus, kuri siekia 80 centų.

Chicago, Ill. — Krutamų paveikslų žvaigždė Irene Dune, pardavusi už 10 milijonų dolerių karo bondsų, taip nudžiugo, kad apkabino gelžkelio stoty išvykstantį į savo stovyklą jurininką Antaną Barštį.

"Nesunku gauti klaidingų informacijų apie Amerikos lietuvius, lygiai kaip ir nesunku buvo paskleisti netikslūs žinias apie mūsų didvyrius praeties laikuose. Jie neplatina anti-rusiškos akcijos. Jie neteislingai apkaltinami."

Panašų protestų tame pat Bostono laikraštyje sukėlė ir kiti. Pav. vienas skaitytojas klausia Miss Dorothy Thompson, ar reikia tapti būtinai komunistu, kad simpatizuoti Rusijai? Musų supratimu, toji moteriškė, rašydama apie lietuvius, panaudojo bolševikų plaučiai pasklestą propagandą prieš Baltijos tautas.

Bent Kartą Jos Išmoko Laikyti Paslaptį

Nuvykusioms į Angliją amerikiečių slaugėms buvo įsakyta nepasakoti pašaliniams apie karinius dalykus. Ir jos pasižadėjo tą pildyti. Už kiek laiko būri amerikiečių slaugių pasikvietė ir svečius anglų karalienė ir paklausė vienos:

— Ar seniai tamsta atvykai? — Nežinau, jusų majestotiška didenybė...

Kreipdamasi į kitą, karalienė teirujasi: — Kokias pareigas jūs atliekate?

— Nieko speciališko... Trečių atveju užklausta: — O kur dirbate? — Netoli nuo čia... Tokiu būdu visos išlaikė tik joms žinomą paslaptį.

Naziai Triukšmauja Danijos Sostinėje

Stockholm. — Tukstančiai danų savanorių Hitlerio armijoje, kurie grįžo atostogoms į Kopenhagą, vaikščioja nazijų mundiriuose ir kelia triukšmą, užkabindami civilius žmones. Manoma, jog tai tyčia organizuojamos demonstracijos tikslu išteigti "Quislingų" valdžią Danijoje.

Hollywood Žvaigždė Buvo Prie Antano Barščio

Chicago, Ill. — Krutamų paveikslų žvaigždė Irene Dune, pardavusi už 10 milijonų dolerių karo bondsų, taip nudžiugo, kad apkabino gelžkelio stoty išvykstantį į savo stovyklą jurininką Antaną Barštį.

Australija Nustatė Kainas

Nuo rugsėjo 20 dienos visoje Australijoje nustatyta aukščiausia kaina už pietus, kuri siekia 80 centų.

To Be Produced on Canadian Assembly Lines

An excellent view of the Lancaster, first of England's mighty four-engined bombers, as it arrives at Dorval airport in Montreal, Canada. It will be demonstrated and then produced on Canada's assembly lines. This bomber can carry eight tons of bombs, has a top speed of 300 miles per hour and a range of 3,000 miles. It has ten machine guns.

Naziai Smerkia Gydytojus

Apgraipta Penkta Dalis Vokietijos Miestų

Bet Alijantų Puolimai iš Oro Dar Kaip Reikiant Neprasidėjo

Prieš dabartinį karą Vokietijoje buvo 56 miestai, kuriuose gyveno virš 100,000 žmonių. Iš jų apie desėtkas visai sugriauti, ačių anglų orlaivų atakoms. Taigi penkta dalis didesnių Vokietijos miestų virto griuvėniais.

Nukentėjusių tarpe yra Kopenhaga (760,000 gyventojų), Hemburgas (1,300,000), Bremenas (330,000 gyventojų), Duisburgas su Hamborn (450,000), Essen (660,000), Mannheim (280,000) ir pan. Šiuose miestuose yra sukonzentruota industrija ir dėl to anglai juos atakuoja. Civiliai žmonės buvo priversti bėgti iš jų.

Jei bombardavimas iš oro pagreitės ateityje, tai gali atsitikti tas, kó Hitleris visai nelaukė. Lazda atsikus kitu galu ir sunaikins likusius Vokietijos miestus.

Klumpė Grįžta į Madą

Nazių laikraščiai Lietuvoje ėmė garsinti, jog medinės klumpės esą sveika dėvėti, ypatinai žiemos metu. Todėl visi kaimiečiai turėtų jas atliekamu laiku giminti.

Aišku, jog sveika! Ką gi kita užsimausi ant kojos, kuomet odos visiškai nebėra.

Dalykai, kuriuos Reiktų Išskirti

Po priedanga gelbėjimo Sovietų Rusijai musiškiai komunistai nori išplėsti čia savo įtaką ir susukti revoliucinius lizdus. Po priedanga "gynimo" Sov. Rusijos musiškiai komunistai nori prikimšti savo kapšius pinigais ir atsilyginti politiniams priešams.

Iš jų laikraščių Chicagoje, Brooklyne ir gal kitur atrodo, kad nebe Maksim Litvinovas yra Sovietų ambasadorium Suvienuotose Valstijose, bet Andriulis, Pruseika, Bimba ir kiti. Pav. jie šaukia visa gerklę, jog pagarsinimas vardu jų lietuvių, kurie tapo ištremti į Sibirą esanti klaidinanti ir naziška propaganda. Tuom tarpu Sovietų ambasada Washingtone ne tik neužginčina ištremimo, bet dargi jį patvirtina ir laiks nuo laiko suteikia tuo klausimu informaciją.

Taigi įdomu būt žinoti nuo kurio laiko tuli musų komunistų vadai tapo tiesioginiai sovietų atstovai, aukštesni net už patį Litvinovą?

Kautynės Tęsiasi Stalingrado Mieste

Mussolinio Duktė Edda Tarnauja Rusų Fronte

Keistos Moteriškės Ypatybės

Jau buvo pranešta, jog pagarsėjusi Mussolinio duktė Edda tarnauja dabar kaip slaugė rusų fronte. Taigi dabar ji karauja prieš savuosius, nes jos motina Angelika Balabanova buvo rusė. Mussolini ją sutiko Sveicarijose ir tulą laiką sykiu gyveno.

Edda turėjo nemažai įtakos ir savo tėvą. Todėl naziai ją pavartojo kaip įrankį suartinti tų dviejų šalių. Kaip tik ji nuvažiuodavo į Berlyną, tai Hess, Goeringas ir pats Hitleris nesigailėdavo jai deimantų, briliantų ir kitokių brangenybių. Jos vyras, grafas Ciano buvo užsienio ministeris.

Išveizda Edda yra atstumtė ypata. Jos charakteris yra nepakenčiamas, tačiau joje pasireiškia rusiškos ypatybės: ji moka prisitaikinti prie ko, reikia ir užganėdinti savo ambicijas. Apie jos privatų gyvenimą eina visokių paskalų. Jos vyras, girdi, tyčia buvo išvykęs į E-thiopia, kad tik suteikti savo žmonai didesnę laisvę.

Senieji Kivirciai Tarp Lenkų ir Čechų Vis Dar Atsirugsta

Nenori Gražinti Čechams Atimtu Su Hitlerio Pagelba Žemių

Londonas. — Kai Hitleris drauskė Čechoslovakiją, tai lenkai pasigrobė iš jos turtingą pramoninį Silezijos Ciesiną. Dabar susidraugavus vieniems ir kitiems, Ciesino klausimas kaip piktą dvasia nuolat iškyla aikštėn. Čechai reikalauja, kad tas plotas būtų jiems sugražintas, nes lenkai jį labai negarbingai pasisavinę. Lenkai gi atsikako gražinti, motivuodami tuomi, kad tenai viešpatuoja jų kultūra.

Prieš kiek laiko Londone įvyko kilusių iš Ciesino lenkų mitingas, kuriame išnešta rezoliucija, jog: "Ciesino Silezija, rybose rugsėjo 1 d. 1939 metais yra lenkų žemė ir todėl turi pasilikti neatskiriama Lenkijos respublikos dalimi..."

Taigi, lenkai nenori gražinti nei to, ką jie užėmė su pagelba Hitlerio. Čechai, žinoma, nesutinka eiti į kompromisą ir kivirciai tarp vienu ir kitų tęsiasi. Čechų nusistatymą remia Sovietų Rusija, nes ji turi savotišką išrokavimus. Atsilyginimui už tai, čekai pripažįsta, jog Maskva turinti pamato reikalaui apkarpymo rytinėse Lenkijos sienų. Anglai į šį kivircių visai nesimaišo.

Vichy valdžia formaliai panaikino Prancuzijos respublikos parlamentą.

Nazių Puolimai Tęsiasi Be Sustojimo 8 Dienas

Mūšiai Vyksta Stalingrado Gatvėse: Rusai Kovos Iki Paskutinio Kareivio

Pranešimai iš Maskvos rodo, jog Stalingradas pergyvena kritiškas dienas ir valandas. Naziai įsiveržė į patį miestą ir kovos dabar eina gatvėse, namuose ir aikštėse. Iš visko matyti, kad ten beliko vieni griuvėsiai, nes pirmiau vokiečių orlaiviai sistematiškai naikino ir griovė.

Sovietų armijos vadovybė išleido įsakymą kovoti iki paskutinių, iki paskutinio žmogaus. Rusavys jai sudarę apsaugą. Kuo ilgiau tęsis mūšis prie Stalingrado, tuo saugiau jausis Maskva ir Leningradas. Nes apsidirbė čia ir sudarę apsaugą savo pietiniam frontui vokiečiai galėtų pulti Maskvą, o paskiau Leningradą, pirma negu vėl užeis žiemos šalčiai.

Anglai Drasko Vokiečių Industrijos Centrus Be Paliovos

Šimtai Bombanešių Aplanko Rheino Paupį

Anglai, matyt, jau yra atidare antrąjį frontą ne Prancuzijos pakrančiuose, bet pačioje Vokietijoje, kur jos yra industriji-nė širdis. Veik kasdiena šimtai anglų bombanešių daužo vokiečių dirbtuves, kuriose gaminami ginklai. Vėliausias puolimas buvo padarytas Rheino ūpės pakrantėse, sukeliand daugybę gaisrų ir suardant dirbtuves.

Pasekmėje to, Vokietijos gyventojai pradeda nerimauti. Jie jau aiškiau supranta, jog karas jiems bus sunku laimėti.

Einama Prie Įvedimo Mėsos Kortelių

Už trijų mėnesių kiekvienam asmeniui Suvienuotose Valstijose bus įteikta mėsos kortelė, su kuria jis gaus tur būt 2 1/2 svaro į savaitę. Tai nebus taip bloga, nes Anglijoj duodama tik 1 svaras, o Vokietijoje du trečdaliai. Po mėsos seks kavos suvaržymas, o paskiau gal ir kitų dalykų.

Tik Tas Nesiklausė

Minint trejų metų šio karo sukaktuves viena radio stotis Bostone (WRUL) trumpomis bangomis buvo paleidusi specialią programą Holandijai. Naziai iškalno perspėjo, kad didelė bausmė grės tiems, kurie klausysis. Sekančią dieną Utrechto parke prie vieno paminklo buvo pakabintas toks užrašas: "Tai vienintelis asmuo visam mieste, kuris nesiklausė radio iš Bostono."

SANDARA

THE LEAGUE
LITHUANIAN NEWSPAPER

LITHUANIAN WEEKLY NEWSPAPER
Published Every Friday by the
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE of AMERICA
Editorial Office:
840 West 33rd St., Chicago Telephone Yards 4789

SUBSCRIPTION RATES:
In The United States per year \$2.00
In Canada and All Foreign Countries per year \$3.00

Entered as second class matter OCTOBER 25th, 1928, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the ACT of MARCH 3, 1879.

Sandara yra Savaitinis laikraštis, leidžiamas kas Penktadienis.
Sandara yra Organas Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros,
840 West 33rd St., Chicago, Illinois.

UŽSAKYMO KAINA:
Suvienyose Valstijose metais \$2.00
Užsienyje metais \$3.00

Švedų Spauda Tiki į Alijantų Laimėjimą

Minint trijų metų dabartinio karo sukaktuves, švedų spaudo pašventė nemažai vietos apkalbėjimui kuri pusė bus laimėtoja. Švedų nuomone, strateginė vokiečių padėtis šiais metais žymiai pablogėjo, o alijantų pasitaisė. "Svenska Dagbladet" rašo:

"Vokietijos priešai dar vis laikosi defenzyviai, bet vis daugiau ir daugiau faktų rodo, jog prasideda kontr-ofenzyva dideliame mastabe. Dabar galime būti tikri, jog karas neužsibaigs 1942 metais, bet šios vasaros ir rudens mėnesiai pasirodys nuleimanti."

Kitas laikraštis "Socialdemokraten" tvirtina: "Nepaisant ir tolimesnius vokiečių pasiekimų rytuose, jų kariuomenė rengiasi praleisti dar vieną žiemą Rusijoje." Kiek tas liečia Japoniją, tai jai po pradinių laimėjimų sunku būsiai išsilaikyti užimtose vietose.

"Goeteborsko Prekybos ir Jūrų Dienraštis" primena: "Po trijų karo metų, jau galima numatyti jo pabaigą. Paskutinis vokiečių sumušimo terminas dar nenustatytas, bet negali būti abejonės kaip užsibaigs šis karas. Demokratijos pamažu prisivijo ašį. Ir tai ašį daugiausiai Amerikai. Anglo-saksų jėgos išgelbėjo pasaulio laisvę. Vyriausia vokiečių vadovybė padarė klaidą atakuodama Rusiją ir nustumdama ją į demokratine stovyklą."

Tas pats laikraštis primena, jog šiame kare reikia skaitytis ir su moralėmis pajėgomis. Ateisianti diena, kuomet tie, kurie pasitikėjo vien nuoga pajėga, supras savo didelę klaidą.

Kai Amerikonai Vazinėja Anglijoj

Anglijoje yra priimta važinėti kairėje pusėje kelio ir amerikiečiams tas sukelia nemažai galvosuko ir kartais nepatogumų. Vienam kareiviui iš Philadelphiajos važiuojant dviračiu dešinėje pusėje, prie jo priėjo anglių policmonas ir sako: "Pas mus ir amerikiečiai turi laikytis kairėje." Į tai kareivis atsakė: "Kai užimsim Berlyną, tai turėsime dar vieną patogumą — galėsime važiuoti iš dešinės!"

Del ko gi Anglijoje trafiką skirtingai sutvarkytas? Ne dėl patogumo, bet iš priešasties senų tradicijų. Viduriniuose amžiuose ricieriai, arba kariai jodavo kairėje pusėje del to, kad lengviau būtų ištraukti karda iš mašnos ir persitikrinti bile su kuo, atjojančiu iš priešakio. Seniau, mat būdavo mada kautis prie kiekvienos progos. Nors šioj gadynėj tokių "pakeleivių" jau nebėra, tačiau anglai dar palaiko jų įvestą paprotį važinėti kairėje pusėje.

Lenkų Agentura Skleidžia Tokias Žinias

Šiomis dienomis lenkų telegramų agentura išsiuntinėjo iš Londono pranešimą, kuriame tikrinama būk lietuviai nacionalistai drauge su naziais smaugia Lietuvos gyvenančius lenkus. Tame komunikate tarp kitko pasakyta:

"Sunkiausias anti-lenkiškas teroras vyksta Vilniaus krašte. Ten jį palaiko ultra-nacionalistai lietuviai. Kalėjimai ten yra pripildyti lenkų. Lietuvis, Gestapo agentas, Sanguna vykdo ekzekucijas. Pagal įsakymo ir bendradarbiaujant vokiečiams, lietuviai suorganizavo keletą koncentracijos stovyklų, kur lenkai kankinami. Kad pateisinti anti-lenkiškus puolimus, dažnai organizuojama provokacija."

Cia, žinoma, prirašyta melagysčių. Lietuviai nesteigia ir neužlaiko jokių koncentracijos punktų, nes tai yra nazių patentas. Ne lietuvio prigimtyje yra kam nors keršinti ar persekioti, ypatingai tuo metu, kai vieni ir kiti pateko nelaimėn. Yra gauta žinių, kad Lietuvos žmonės bando sušelpiti įmestus į ghetto žydus ir už tai jiems tenka nukentėti.

Lenkai sumini neva lietuviu pavarde — Sanguna, kuris begalo žiauriai elgėsis su lenkais. Kas jis toks yra — mes nežinome. Bet jei ir pasitaktų lietuvių tarpe koks nors išsigimėlis, kuris gelbsti naziams "kotavoti" žmones, tai to juk negalima primesti visiems lietuviams. Todėl be reikalo lenkai bando

apkalinti tuos, kurie to visai neužsipelnė.

Pereitoj "Sandaros" laidoj buvo pranešta, jog į Lietuvą atvyko vokiečių gestapo vadas, generolas von Kamptz. Jis, beabejo, atvyko ne vienas, bet su naujais buriais kruvinų agentų, kurie dar labiau praplės terora. Nejaugi lenkai ir juos pavadinis lietuviais?

Keisti Prieštaravimai Moterų Klausime

Iš Washingtono ateina žinių, jog vis daugiau ir daugiau moterų bus imama į dirbtuves, kuriose gaminama amunicija. Moterys turės užimti vyrų vietas net ir sunkiuose darbuose, nes krašto gerovė to reikalauja. Iš moterų taip pat organizuojama pagelbinė kariuomenė ir jos viršinėms jau dabar pradėtos lavinti.

Visa tai rodo, jog "silpnosioji" lytis pradeda lošti atsakomąją rolę mūsų pastangose; ta rolę, kuri pirmiau priklausė vyrams. Vienok Chicagos miesto taryba kaž kodėl to nepasitebi. Neseniai ji nusprendė, jog moterims užteigose nevalia gerti prie baro net stiklo vandens. Ji turi nueiti kur tai į užkampį. Toks skirtumas pažiūrose ir moterų rodo, kad musų taip vadinami moralistai yra pusėtinai toli atsilikę nuo šiandieninio gyvenimo.

APŽVALGA

KELIA PROTESTUS PRIEŠ UŽDĖTUS 15 CENTŲ

Kaip matyti iš "Tėvynės" daugelis SLA. kuopų nesutiko mokėti 15 centų į taip vadinamą kareivių fondą. Jei kurios ir sumoka, tai su dideliu murmėjimu. Reiškia, šis dalykas nėra populiarus. Nariai nujaučia, jog viskas buvo atlikta greitomis ir net priešingai konstitucijai, kuri reikalauja, kad bile koks įnešimas būtų paduotas įstatų komisijai 30 dienų prieš seimą.

Tuom tarpu anas ekstra mokėsi klausimas išsoko seime kaip Pilypas iš kanapių, be jokio rimtesnio apsvaistymo.

Mums atrodo, jog mokėjimą reiktų palikti liuosai narių valiai. Kitai, iš susivienijimo gali prasišalinti tūkstančiai narių.

LEISKIT Į TĖVYNĘ, LEISKIT PAS SAVUS...

Jau buvo paminėta, jog keli desėtkai tūkstančių lietuvių, kurie bolševikų viešpatavimo laiku persikraustė į Vokietiją, įskodami prieglaudus, dabar vėl grįžta į Lietuvą.

Nors vokiečiai jiems siūlė žemes, pašalpą ir paliuosavimą nuo taksų, tačiau tenai jie nenorėjo pasilikti. Savoj šaly var gas jiems bus sunkesnis, bet už tai jie galės bent pasilaidoti gimtinėj žemelėj.

KEISTAS BERNARD SHAW ATSIVERTIMAS

Garsus anglių rašytojas George Bernard Shaw buvo raudonosios revoliucijos čempionas. Dabar, kai Anglija šale savo himno gieda ir "Internacionalą", kai Stalino paveiksiai užpildo žurnalus ir langus, minėtas rašytojas atsisuko į kitą pusę ir komunizmas jo nebetauria.

G. B. Shaw nori būti skirtingas nuo kitų ir tiki, jog didžiama yra visad klaidinga. Del to jis ir pakeitė savo pažiūras į komunistų teorijas. Jo draugai juokaudami dabar vadina jį "safe old conservative" — senu ir saugiu konservatoriumi.

TURĖTŲ TĄ PATĮ PAKARTOTI BOLŠEVIKAI

Tai buvo pereito pasaulinio karo metu. Rugsėjo mėnesyje, 1917 metais Kieve buvo susirinkęs visų Rusijoj gyvenančių tautų kongresas, kuriam kalbė-

jo ir Kerensko valdžios atstovas P. Slavinski, pasmerkdamas caro priespaudą. Tame kongrese buvo priimta tokia rezoliucija:

"Pripažįstama lietuviams teisė susidaryti suvereninę (nepriklausoma) Lietuvos valstybę iš Rusijos ir Prūsų Lietuvos žemių ir iš Suvalkų gub. lietuviškosios dalies, prisilaikant apsisprendimo principo."

Bolševikai, kurie sakosi eina ginti skriaudžiamų ir prispaustų, turėtų pasielgti panašiai ir paskelbti, jog Lietuvą jie paliks ramybėje. Jei kovojama už laisvę, tai tegul būna laisvė ir mažoms tautoms.

Kadaise Gimčiai Ėjo Ir Apie Lietuvį Kelnes

Svetimi Istorikai Bandė Pažeminti Lietuvius

Pradžioj dabartinio šimtmečio lietuviams nemažai teko pasipešti už savo kultūrą. Lenkai buvo jai visai paniekinė ir jokių teisių nepripažinę. Pavyz. lenkų rašytojai ir dailininkai, vaizduodami Vytauto laikų lietuvių kareivį, tvirtindavo, jog lietuviai nemokėję pasisiūti kelninių ir apsvyniodavo tik skarimalais ir kailiais. Mateika, Sinkevičius ir skulptorius Wiwulski, kuris pastatė Krakujoj 1310 metais paminklą Žalgirio mūšiu, pažymėjo lietuvius kaip puslankinius žmones bel kelninių.

Aišku, dabartinio šimtmečio lietuviai negalėjo to pakeisti. Pirmutinis garų protestą pakėlė kun. J. Tumas. Savo laikraštėje "Viltėje", 1910 metais jis parašė:

"Susimilkite, ponai lenkai! Viską nuo musų apiplėšė, nors kelnes gražinkite! Juk tai absurdas: lietuviai eidavo kariauti tūkstančius kilometrų, žiemos lajkū ir... be kelninių! Jeigu jau ne lietuvių galvos ir širdžių, nors kito galo pasigalėkite: nes tokiame apsirėdime jie galėjo mažiausiai pagauti šalčių..."

Bet ne vien apie kelnes reikėjo ginėtis. Lenkai taip pat skelbė, jog lietuvių kalba yra pagoniška, jog mūsų tautinis judėjimas, tai rūsų įkvėptas ir palaikomas. Visuomenės veikėjus jie pravardžiuodavo "litvomanais", "mužikais" ir pan. Sava gi visad laikė ponų tauta. Taigi nelengva buvo lietuviams kovoti už savo kultūrinę ir politinę teises ir anais laikais,

Apie Ivaivius Dalykus

Kad Greičiau Užmigtų

Kad greičiau užmigtų tuli žmonės gulėdami skaito avis, arba vartosi nuo vieno šono ant kito. Kaikurie vartoja kitokias priemones:

Viena moteriškė Kansas valstijoj miega vonioj, pripildytoj šaltu vandeniu.

Vyriškis Connecticut valstijoj nusiplauna rankas šiltam piene.

Mergina Kentucky turi šunuką, kuris lažo jos veidą iki ji nepradeda snauti.

Civilio karo veteranas Michigane klausosi rekordo, kuriame įbrėžta Lincoln kalba Gettysburge.

Pirmykštis Rojus Atrodė Sekančiai

Augalų žinova tvirtina, jog žemės rojus, kuris buvo prieš 250 milijonų metų, globojo milžiniškus medžius, krumus ir primityviškus vaisius. Jei ten ir augęs obuolis, tai Adomas vis vien jo nebūtų galėjęs suvalgyti. Žemė buvo labai derlinga del to, kad dirva maišėsi su voskais mineralais.

Ukio chemikas Roy Beebe, iš Indianos, dalinai atvaizdavo tą augmeniją savo sukurtam "Rojaus Daržė". Jis išaugino "tomaites", kurių kiekviena yra 4 svarų; svogonus — 5 svarų, o morkas dviejų pėdų ilgio.

Galėjo Palikti

Senovės Graikijoj vyras mirdamas galėjo palikti savo žmo-

VISOKIE NUOTIKIAI IŠ BOSTONO PADANGĖS

Reporteriumi Šešerim Beir Ten Pasizvalgus

Rugsėjo 6 d. Sv. Petro bažnyčioj apsigėdė A. Medžienė su K. Čirbulėnu. Viena iš šaunesniųjų vestuvių puotų įvyko Sandaros salėje, Montelloj, dalyvaujant virš 150 svečių — giminių ir draugų, kur palinkėta jaunavedžiams daug laimės ir pasisekimo naujam gyvenime.

P-nai K. Čirbulėnai išvyko savaitei į New Yorką ir grįžę apsigyvenę So. Bostone.

Neužilgo apsigėdė Sandaros Moterų Klubo pirmininkė J. Perminienė su J. Neviacku, iš Worcester, Mass. Taipgi sandaričiai O. Gansonienė su B. Palubicku.

Bene bus geriausi ir laimingiausi Sandaros Moterų Klubui metai.

Sandarietis S. Zavadskas išgijo naują, su įvairiais gėrimais užėigą vardu "Silver Cafe".

S. Zaveckas, turėdamas daug draugų, beabejo, turės pasisekima.

Pasekmingas biznieriūs V. Balukonis, savininkas "South Boston Cafe", netik kad nepavydi kitiems, bet dar pagelbsti įsigyti draugams panašias užėigas savo kaiminystėj.

Neveltui V. Balukonis ir turi

na viengungitui draugui ir toji negalėdavo atsakyti pildyti testamentą. Bet jei tas draugas jos nenorėjo, tai našlė pasirinko davė kuris jai tinka.

Jeį Jusų Giminė Yra Ištremta į Sibirą, Kreipkitės į Amerikos Raudonąjį Kryžių

Jeigu iš paskelbtų sąrašų patyrėte, kad jusų giminės yra ištremti iš Lietuvos į Sovietų Rusiją, tai išpildykite žemiau pateiktą blanką angļu kalboje ir pasiųskit Amerikos Raudonajam Kryžiui, kuris bandys jums surasti tą asmenį. Atlikit tą kuogreičiausiai.

Amerikos Raudonasis Kryžius
Chicago Skyrius
616 South Michigan Ave.
Chicago, Illinois

Prašau padėti man surasti šį asmenį, išvežtą iš Lietuvos į Rusiją:

Vardas - pavardė .....

Paskiausias adresas Lietuvoje:

.....

Amžius: .....

Gimimo vieta: .....

Pilietybė: .....

Užsiėmimas: .....

Seimyninė padėtis: .....

Vardai ir adresai kitų žmonių, kurie gali suteikti informacijų:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

American Red Cross
Chicago Chapter Headquarters
616 South Michigan Ave.
Chicago, Illinois

Help me, please, find the following persons who have been deported from Lithuania to USSR territory:

Full name: .....

Last full address: .....

.....

.....

.....

Age: .....

Place of birth: .....

.....

Citizenship: .....

Occupation: .....

.....

Marital status: .....

.....

Name and addresses of other people who might have information:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Pripildyti reikia tikanglišką blanką, dešinėje pusėje; paskui ją iškirpti ir įdėti į konvertą, užadresuoti — taip, kaip parodyta blankos viršuje; užlipinti pašto ženklelį ir pasiųsti.

Lietuviai Amerikoje

Waterbury, Ct. Staiga Mirė K. Besasparis

Būdamas piknike Lietuvių Parke, pereitam sekmadieny, staiga susirgo širdies liga Kazys Besasparis, 840 Highland Ave. Nuvežtas į Waterbury ligoninę, jis mirė. Vėlonis buvo 49 metų amžiaus.

Jis gimė Lietuvoje, Gudelių kaime, Vilkaviškio apskrityje. Į Ameriką atvyko prieš 39 metus. Čia sukūrė ir savo biznį, maisto krautuve. K. Besasparis aktyviai dalyvavo lietuvių veikime ir priklausė prie kelių klubų. Paliko žmoną, motiną ir brolių Juozą, kurie visi gyvena Waterburyje. — G. Ž.

O IŠ KO GI JIE GYVENTŲ?

Aną dieną "Margučio" bendradarbis Pustapėdis parašė: Kaip čia senai Amerikoje ūkininkai žmogui nei už pavalgymą nedavė darbo. Bet dabar dėjuoja, kad negali gauti darbininkų. Mat, darbininkas tai ne šuva. Vieną kartą botagą užkirtai, tai jau gali švilpt nešvilpt — neatbėga...

Na, kažin, jei fermeriai susitartų ir nesiųstų maisto produktų į miestą, ar neatbėgtų tie patys darbininkai į farmas nors bulvių pasikasti?

Brockton (Montello) Mass.

Atsidarė Paroda ir Lietuviškas Skyrus

Brocktono Lietuvių Taryba rengia didelį pikniką, rugsėjo 27 dieną, Lietuvių Tautiškam parke. Visas pelnas yra skiriamas Amerikos Raudonajam Kryžiui. Vjetinė komisija darbuojasi gražiai, tad tikimės padaryti pelno keletą šimtų dolerių pardavinėdami tikičius po 25 centus.

Brockton Fair arba paroda jau prasidėjo. Lietuvių Bakužė iš lauko gražiai papuošta. Vidus šiais metais prasčiau atrodo, nes neteko vienos darbuotojos, kuri publiką žavėdavo su lietuviškom staklėmis, ausdama puikius audeklius. Tai buvo Marijona Petrauskienė, kuri atsisakė su šiuo pasauliu rugsėjo 8 dieną. Kadangi ji buvo draugiška, tai ir didelis būrys palydėjo ją į kapines.

Daug jaunų vyrų šaukia į kariuomenę, kiti patys pasiduoda. Tarpe jaunųjų vyrų, ir viena mergina išėjo, tai Stepanija Podziunaitė, aptiekorka. Ji turėjo gerą darbą, bet aplėdo jį ir įstojo į moterų Batalijoną. — Korespondentas.

Vis Jie į Mišką Žiuri

Kadaise aš esu girdėjęs pasakojimą apie tai, kaip vienas žmogus prijaukino jauniklius vilkus. Bet kaip tik jie paaugo ir gavo progą miškan atsidurti, taip greitai jie vėl tapo tikri savo prigimčiai. Komunizmo dvasioje išauklėti lietuviai irgi bėga į mišką, nežinodami kam jų laukia ir koki bus jų ateitis. Svajojimas apie revoliuciją pasaulį, rodos, neturėtų nei vieno suvedžioti. Bet, apgailėtina, yra jau nemažai tokių, kurie ištikro tapo "miškiniais" ir jais nori pasilikti.

— A. Brijunas.

Jis Aplanko Žymesnes Amerikos Vietas

A. Vitkauskas Ruošia Spaudai Naują Knygą

Poetas-rašytojas Arėjas Vitkauskas dabar važinėja po Ameriką, lankydamas žymiausias vietas. Iš trijų savaičių tokios kelionės rugpiučio mėnesį buvo užsukęs ir Chicagoj svarbiais reikalais. Iš čia išvyko laikinai į Middletown, Ohio, — iš ten pasuks New Yorkan, Floridon ir dar toliau.

Gyvendamas tarp žymių amerikonių jis išleido anglų kalboje knygę "Words of Tomorrow", kuri tarp amerikonių labai platinasi (jau išspauda apie 2,000 ekzemplierų) ir anglų spaudoje reiškiasi palankios recenzijos. Kita labai svarbi knyga anglų kalboje apie Ameriką ir Lietuvą irgi ruošiamą spaudai. — C. K.

Ugdė Tėvelis

(Muziką Parašė P. Sarpalius)

Ugdė tėvelis tris, Ne man' vieną; Atdavė mane tik Vargan vieną.

Gal aš nekėliau Anksti rytelį, Gal aš nedirbau Sčyrai darbėliu.

Kėliaus rytelį, Rami būdama; Dirbau darbėli, Vis dainuodama.

Ak, jūs rankelės, Ak, jūs baltosios! Kur jūs pakliūsit Mano mielosios?

Už gero vyro — Džiaugsma turėsit; Už pijokėlio — Vargą regėsit.

Šeši Moterystės Stono Prisakymai

Didelį susijdomėjimą net ir šiuo metu sukėlė Dr. J. Moold knyga apie šeimyninį gyvenimą. Toje knygoje jis pažymėjo šešias taisykles, kurios garantuoja naminę laimę.

1. Kadangi meilė negali būti visa laiką tokia pat kaip pra džioj, tai šale jos turi klestėti draugiškumas ir simpatija. Kuo mažiausiai reiktų rodyti pykčio arba rūstumo, kuris užgana kitą partnerį.

2. Ne visuose reikaluose žmo na turi atsidėti savo vyrui. Bendras problemų rišimas palaiko artimumą.

3. Žmona neprivalo reikalauti, kad vyras būtų namie kiekvieną vakarą. Laiks nuo laiko jis turi susitikti draugus arba dalyvauti visuomeniniame gyvenime.

4. Vedusieji tepraleidžia savo atostogas atskirai.

5. Vaikų auklėjimas neprivalo būti vien tik motinos pareiga. Tėvas vaikam yra taip pat reikalingas kaip ir motina.

Ar kam nors bus naudingi šie "prisakymai" sunku pasakyti. Patsai Dr. J. Moold jų neišbandė, kadangi jis yra viengungis ir dar-nebe jaunas.

Kupranugarių yra dvejospos rūšies. Vieni, vadinami Dromader, gali bėgti po 6 mylias į valandą per visą parą, kiti, paprastieji, eina vos porą mylių į valandą ir greit pailsta.

Ziežirbos

DLK. Gedimino laikais Vilniuje gyveno: vokiečių, armenų, graikų, lenkų, turkų, rusų, italų, žydų ir kitokių. Jie buvo arba pirkliai, arba amatninkai.

Pasakojama, jog deginant Keistučio kūną Sventaragio slėny, Vilniuje, atsivėrusi žemė ir nusinešusi į budęgno valdovo liekanas.

Senovės lietuvių karo technika buvo gana aukšta. Pav. kunigaikštis Traidenis (1270—82) vieną naktį pastatė per Dauguvą tiltą ir pervėdė savo kariuomenę.

1697 metais visuose Lietuvos teismuose buvo įsakyta įvesti lenkų kalbą.

Napoleonui užėmus Lietuvą 1812 metais, ten susidarė ir laikinai Lietuvos vyriausybė, kurios priešakyje atsistojo grafas Soltanas.

Mahometonai tiki, jog senos moterys patekdamos į rojų atjaunėja pasiekusios rojus var-tus.

Popiežius Inocentas III išleido XII šimtmečio įstatymą, kuris draudė nebiliams apsviesti.

Skirtumai Laiko

Kuomet New Yorke yra 12 val. pietų sekmadieny, tai Chicagoj bus 11 val., ryto, San Francisco 9:30 ryto, Hawaiian salose 6:28 iš ryto; Londone 5 val. po pietų, Kaune 6:30 po pietų; Leningrade 7:00 po pietų, Paryžiuje 5 val. po pietų, Sydney, Australijoje 3:04 iš ryto.

Ten, Kur Dabar Yra Vilnius

Apie Šventaragio Slėnį Ir Krivų Krivaičio Šventyklą

Kur Dabar Stovi Vilniaus Katedra, Ten Degė Amžinoji Ugnis

Vilniaus miestas išsikūrė anksčiau, negu Gediminas pastatė ten savo pilį, 1323 metais. Apie tai liudija islandų keliauninkas Snorro Sturlesson, aplankęs tą vietą 12-tam šimtmečiu ir suradęs ten ne tik vietovę "Vilnį", bet ir garsią Sventaragio šventyklą, kuri buvusi slėny, netoli dviejų kalnų.

Kitas senovės kronikas Stryk kovkis aiškina kaip to šventyklą atsirado. Sventaragis kunigaikštis medžiodamas su savo sūnum Gerimantu, sustojęs šioje vietoje ir jį jam labai patikus. Čia jis išteigė rumus ir ži-nyčia. Sventaragiui mirus, jo kūnas šiam slėny buvo iškilmingai sudegintas ir pati vieta įgijo jo vardą.

Gerimantas, tapęs kunigaikščiu, 1265 metais pastatė čia Perkūno stovyklą. Didelis šventyklai skirtas plotas tapo aptvertas aukšta akmenine siena. Dangčio šventykla neturėjusi. Giliamė rūsyje buvo laikomi reikalingi apeigoms dalykai. Viduryje aikštės degusi amžinoji ugnis, kurią saugodavo vaidelutės. Netoli šios ugnies gyveno atskiruose rūmuose vyriausias lietuvių dvasinio gyvenimo vadovas Krivų-Krivaitis. Laikui bėgant ši šventovė plė-tėsi.

Toliau, apie ketvirtą kilometrą į rytus, išsikūrusi Mildos maldykla. Dabar toje vietoje

stovi Sv. Petro ir Povilo bažnyčia. Į pietus įsteigta bitininkų ir alaus dirbėjų dievaičio Ragučio centras. Taigi visa toji apilinkė greit virto į savotišką senovės lietuvių Vatikaną. 1322 metais Gediminas perkėlia čia iš Trakų ir sostinę. Nuo to laiko Vilnius tapo ne vien religiniu, bet ir politiniu bei kultūrinu Lietuvos centru.

Kas gi atsitiko su ta šventove, kuomet Jogaila atsivežė į Vilnių burius svetimų misionierių? Amžinoji Ugnis Sventaragio slėnyje ir visur kitur užgesinta, aukurai suardyti, stabmeldžių maldyklos sugriautos. Seni žyniai, kunigai ir kriviai, kurie kietai savo bočių tikybos laikėsi, buvo po miškus išvaikyti. Rūstaus Perkūno stovykla nuversta. Iškirsti šventieji miškai, užteršta šventieji vandenys.

Krito šimtamečiai ažuolai, liudint plačioms lietuvių minioms, kurios tada nesuprato kunigaikščio noro prabočių įstamyti paniekinti ir užmiršti. Krivų-Krivaičio rūmus užima vyskupas su savo tarnais. Taip žlugo senoji lietuvių tikyba ir pačios tautos siela. Pastaroji pabudo ir susikauptė tik po penkių šimtmečių.

Pasakojimas Apie Škotos

Labai turtingo škoto dukterė įkrito į vandenį. Pastebėjęs tai vienas jaunuolis šoko gelbėti ir jam pasisekė ištraukti mergaitę į krantą. Paskiau ją nuvežė į namus. Didžiai dėkingas tėvas, taria:

"Už tokį pasiaukavimą aš suteiksiu gerą atlyginimą. Apmokėsiu pusę išlaidų išprosinimui tavo garnitoriaus."

Atsargumas sulaiko nudevėjimą elektriniu įrankiu

Štai keletas pagelbstančių patarimų

1. Visuomet užlaikykite apačią savo elektrinio proso švariai. Kada prosas atšala, nušluostykite drėgnu skuduru. Jei reikalingas, vartokite muiluotą vandens ar švelnią valymo pudrą. Niekuomet nevartokite peilio ar kito aštraus nuskutimui krakmolo ar kito. Niekuomet neįmerkite prosą į vandenį.

2. Neleiskit prosui kristi. Prižiūrėkit, kad prosijimo stalias stipriai stovėtų, statykite prosą ant tam tikslui kojines. Jei jūsų prosas automatiškai tvarkomas, prižiūrėkit, kad būtų nustatytas tinkamas karštis materiolui, kurį rengiatės prosyti. Neprosykite ant viršaus guzikų ar kitų dalykų. Jei prosas perdaug kaista negu turėtų būt paduokite tuojau pataisymui.

3. Užlaikykite savo elektrinį valgių gamy-nimė maišytoją (mixer) švariai. Nuplaukite motoro apdangalą su muilu ir vandeniu bet neleiskite vandens jėiti prie motoro. Nuimkite plaktukus ir kitus prietaisus pabaigus vartoti ir nuplaukite su šiltu vandeniu. Pildykite išdirbėjo patarimus kaip aliejuoti motora ir prietaisus.

4. Pabaigus vartoti savo "sandwich" pake-pintoja, nušluostykite kepimo rustelius su drėgnu skuduru. Jei trupučiai maisto randasi prilipe, nuimkite tai su "spatula" ar švelniu "steel wool" kol dar rusteliai yra šilti. Prižiūrėkite, kad vanduo neprieitų prie kaitinimo dalių ar prie dratų.

COMMONWEALTH EDISON COMPANY
Victory Home Centers

Viskas Eina Velniop

Senyvas vyras pasakoja kitam:

Zinai, moralybė baigia sugriuti. Šokiuose mergaitės ir berniukai pasigeria. Mokyklose vaikai streikuoja del to, kad nepatinka jiems mokytojo politinės pažiūros: dukterys išteka be tėvų žinios. Į ką panašus dabartinis pasaulis?

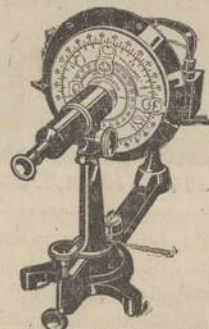
— O kaip gi budavo seniau?
— Seniau tėvai apvedindavo vaikus be vaikų žinios...

Ko Mergaitės Bando Išvengti

Kaikuriose anglų karo dirbtuvėse labai sunku gauti į darbą merginų. Priežastis — kaikurie chemikalai pakeičia baltą veido spalvą į tamsiai geltoną. Atstovas Tomlison pareiškė parlamente: "Mergaitės nevengia dirbti tose vietose, kur bile sakundė gali išlėkti į orą, bet šalinasi tų darbų, kurie gali paveikti į jų veidus. Mokslininkai dabar bando surasti tam tinkamą apsaugą."

DR. KARL NURKAT (NURKAITIS)

Pritaiko atsakomą akinius už prieinamą kainą ir ant lengvų Išmokėjimų

3241 S. Halsted St.
PHONE CALUMET 4591
RAKANDŲ KRAUTUVĖ

M. J. KIRAS Home Builders

Real Estate

NOTARY PUBLIC INSURANCE OF ALL KINDS

3251 So. Halsted St.

J. HERTMANAVIČIUS

Insurance — Notary Public — Apdraudžia namus, rakandus, biznesius, langus, automobilius ir tt. Padaro Kontraktus, Mortgicjus, Leasus ir tt. 840 W. 33rd Street Chicago, Illinois Phone Yards 4789

AUTOMOBILISTAI!

KUOMET JUMS REIKALINGA:

Generators, Armatures, Sarter Armatures Patalsyti bei Iškeisti, Field Colls, Brušų, Bušingų ar kitų dalių del Generators Kreipkitės pas Brolius Vaisvilus į

MID WEST ARMATURE SERVICE
813 West 35th Street — Phone Yards 6776

WINKLER FULLY AUTOMATIC STOKERS

"The Most Economical Heat in the World"

That is what you can tell all of your friends, too, when you have your home automatically heated with a Winkler Stoker. No more ashes to shake -- no more smoke or soot. No trips to the basement in the early morning. Most Winkler installations result in an immediate saving that more than pays for the stoker. Install in your present furnace.

Write for the Facts

RAY ALTER

3251 N. Western Ave. — Chicago, — Tel. BOULEVARD 9406

Direct Echoes

(AIDAI)

Facts — Humor — Literature — Gossip — News

No. 38 — September 18, 1942

VOLUME XIII

A GREAT SHOW

"VYTIS" HAS A NEW MAN.
FROM THE SEASHORE OF
PALANGA.

During its ten days' stay in Chicago, the War Show broke the attendance record at Soldier Field, with crowds coming daily rain or shine. Last Saturday, at the last performance, reserved seats were sold out and the throng was all eager to get even standing space, just to see those soldier boys and the "jeeps" do their tricks.

An impressive show, indeed, bringing clearly to the mind of us, civilians, the seriousness of having that mighty, powerful equipment to help our boys combat a ruthless enemy. The duty of buying War Stamps Bonds should seem like a privilege!

Men of various nationalities and creeds took part in the great show, including some young men of Lithuanian extraction.

From reliable sources it is learned that Mr. E. J. Kubaitis, the present editor of the semi-monthly official organ of the Knights of Lithuanian, "Vytiš", has resigned and indications are that Mr. Philips (Pilipauskas) formerly on the "Draugas" staff will take over the editorial chair. Within recent years the occupant of said chair have changed very often.

The Lithuanians in Baltimore, Maryland, are delighted over the nomination of Attorney Nadas Rastenis to the state legislature on the Democratic ticket. The Lithuanians in other states are just as delighted to have a countryman of theirs attain such recognition and will wait and hope for the final election with keen interest.

The world famous resort, Palanga, in Lithuania on the Baltic Sea, has been forbidden to the Lithuanians, according to the latest news available. The Germans have taken over unto themselves, exclusively, the lovely expanse of shore and waterfront. Their present joys may be great, but, undoubtedly, shortlived.

The book on the history of Lithuania written by Owen J. C. Norem, American Minister to Lithuania, is to appear in print in the recent future. Publication is made possible through subscriptions by various organizations. It should be an authentic story of Lithuania's past and its century-long struggle for freedom, as it is written by one who spent many years in that country.

"Do you act toward your wife as you did before you married her?"

"Exactly. I remember how I used to act when I first fell in love. I used to stand in front and look at her house almost afraid to go in. Now I do the same thing some nights."

Leghorn hens are an Italian breed, named for the city of Leghorn, Italy.

Lithuanian Democrats To Honor McKeough At Picnic

JUDGE JOHN T. ZURIS

The Lithuanian Democratic Day will honor Congressman Raymond S. McKeough for U. S. Senate together with other Democratic Candidates on Sunday September 20th, at Liberty Grove, 83rd and Willow Springs Rd.

Judge John T. Zuris, Candidate for reelection will introduce the honored guests of the day which will include Mayor Edward J. Kelly, Congressman McKeough, Benjamin Adamowski for Congressman-at-large, County Clerk Michael J. Flynn, Sanitary District Trustee, Thomas Byrne, Peter Carey, for Sheriff, Victor Schlaeger for County Treasurer and others.

Al. G. Kumskis, Chairman of the day announces that plans have been made for Patriotic talks by leading Lithuanian Representatives, and the remaining program will include games, dances, prizes and entertainment by outstanding amateur talent. The general public is invited to attend.

Settled at Last

A Scotchman insisted that he couldn't pay his hundred dollar, without robbing his wife and children of food they needed to keep alive. His big-hearted creditor said, "Well, Sandy, I'll knock off fifty dollars of he debt."

"I won't let you be more generous than I, Mr. Soddart. I'll just knock off the other fifty."

Aleuts Evacuate

Destination unknown, native Aleuts were evacuated from the war zones. This Aleut mother and boy watch operations at the dock of an unnamed Alaskan port. Sealing operations brought good pay.

Hopes His Bells Toll Hitler's Death

This hard-working gentleman is Carl Stoermer who makes most of the bells for the vessels built in Canada's shipyards. He is German-born, a naturalized Canadian, and he brought with him to Canada a trade known to only a few. In the above photo Carl is working on a ship's nameplate. Before he dies Stoermer would like to hear his bells toll Hitler's death-knell.

Birute Iš Sandaros Centro

Official Announcement

Birute's Season has now begun and we wish to advise — ANYONE and EVERYONE who likes to sing that we welcome their support. Lithuanian songs must not be forgotten even during the War. Therefore, we want everyone, who likes music to come to our rehearsal Friday Evening 8 P. M. at Sandara Hall 840 W. 33rd St.

It is true that we feel the pressure of the war, but are by no means ready to close the door on the one thing that keeps the Lithuanian spirit among us Americans.

Kindly disregard any rumors that to be getting around about our becoming a girls chorus. Birute is going to try hard to keep her Mixed Chorus tradition. This may be a hard task at present but we feel our public will appreciate the fact that many of our boys are in service and no doubt, will help us out as much as possible.

— Alto.

Very Briefly

An advance man for a circus once suggested to a small town storekeeper that he take space on the circus posters to advertise his business.

"Why should I advertise?" countered the storekeeper. "Been here twenty years. Everybody knows me!"

The circus man pointed to a church across the street. "How long has that been there?" he asked.

"About a hundred years, I'd say."

"And yet," exclaimed the circus man, "they still ring the church bell every Sunday."

Scientists have discovered that cotton is a better material for the roof of a bomb shelter than concrete is. A seven-foot thick bale will resist a 6,000 pound bomb falling five miles.

Skaitymo Greitumas

Kuomet žmogus skaito, tai jo akys ne šliaužo popieriaus paviršuje, bet "šokinėja". Vienoj vietoj pastovi dešimta dalių sekundos, o paskiau krinta trupčiuka toliau. Skaitant šią eilutę jusų akis sustos aštuonius ar devynius sykius.

Kiekvienas privalo pirkti sulig išgalės karo bonus ir taupymo ženklus.

Rumūnų istorija prasidėjo 101 metais po Kristaus, kuomet romėnai pradėjo siuntinėti čia savo kalinius.

TRIJŲ METŲ KARO EIGA

1942

Sausio 7—S. V. kongresas nu stato karo biudžetą sumojo 59 bilionų dolerių.

Sausio 11—Japonai atakuoja Borneo Celebes salas.

Sausio 26—Pirmoji S. V. kariuomenė išlaipinama Europoje — Šiaurinėj Airioj.

Vasario 1—Suv. Tautų laivai užpuola japonų laikomas Geller ir Marshall salas; sunaikina 16 japonų laivų.

Vas. 15—Japonai paima Singapure.

Vas. 21—Japonų laivynas laimi trijų dienų mūšį prie Javų, Sumatra ir Bali salų.

Kovo 7—Java puola.

Kovo 9—Britai pasitraukia iš Rangoon.

Bal. 9—Puola Bataan (Filipinų salose).

Bal. 18—Amerikos bomberiai iš slaptų bazių apmėto bombomis Japonijos miestus, Tokyo, Yokohama, Kobe ir Nagoya.

Bal. 19—Gen. Douglas MacArthur paskirtas vyriausiu kamandieriu piet-vakariniam Pacifike.

Bal. 30—Japonai nukerta Bur

gražų ir garbingą žygį. Tam dalykui atlikti bus reikalinga visų kuopų bei apskričių parama. Planai jau baigiami tvarkyti ir tuojaus bus visokos kuopos apie tai painformuotos.

Siuomi pranešame, jog gavome Sandaros 16 kp., Worcester, Mass. narių duokles per jos sekretorių Juozą Krasinską sekančiais:

Jonas Dvareckas	.....	\$2.40
Antanas Duda	.....	2.40
A. Kriaučialis	.....	1.60
Juozas Krasinskas	.....	.80
Vincas Mitrikas	.....	2.40
Alek. Sablinskas	.....	1.60
Juozas Pupka	.....	1.60
Jonas Reinikis skait.	.....	2.00
A. Salasevičius Skait.	.....	2.00
Viso	.....	\$16.80

SAVINGS ACCOUNT

PASKOLOS DAROMOS
ANT PIRMŲ MORGICIŲ
GREITAI IR PIGIAI
MENESINIAIS
ATMOKEJIMAIS

MUTUAL FEDERAL

Savings and Loan Association OF CHICAGO

2202 W. Cermak Road

Telefonas Canal 8887

Ben. J. KAZANAUSKAS Sekretorius

BE 100% WITH YOUR BUY WAR BONDS

mos kelia.

Geg. 3—Japonai paima Burmos sostinę Mandalay.

Geg. 6—Po 27 dienų atkaklios kovos, japonai užima Corregidor.

Geg. 8—Coral Jūroje Amerikos laivynas nuskandina 15 priešo laivų ir netenka vieno savo "aircraft carrier" Lexington.

Geg. 27—Iš priežasties bombos sproginio sunkiai sužeistas gestapo viršininkas, korikas R. Heydrich.

Geg. 31—Anglų oro laivynas, virš 1000 orlaivių sunaikina vokiečių miestą Kolon (Cologne).

Birž. Meksika skelbia karą Vokietijai, Italijai ir Japonijai.

Birž. 3—S. V. paskelbia karą Bulgarijai, Vengrijai ir Rumunijai; japonai užpuola Alaską;

Birž. 4—Anglai masiniai bombarduoja Bremeną.

Birž. 6 — S. V. laivynas laimi kovą prie Midway; nuskandina 2 japonų karo laivus, keletą sugadina ir sunaikina daugelį orlaivių.

Birž. 10—Vokiečiai sunaikina visą Cechų kaimą — Lidice.

Birž. 21—Marš. Rommel išvare anglius iš Libijos į Egiptą.

Birž. 25—Prez. Rooseveltas paskiria gen. Dwight D. Eisenhower vyriausiu vadu S. Valst. kariuomenei Europoje.

Birž. 27—F. B. I. praneša sugavę 3 vokiečius sabotažnikus.

Birž. 28—S. V. laivynas oficialiai pranešė japonų nušovius Midway kovos. Viso nuskandinta 11 ar 12 įvairaus tipo karo laivų.

Birž. 30—Marš. Rommel ka-

riuomenė jau tik 65 mylios nuo Aleksandrijos.

Liepos 22—Japonai įsiveržia į Buna salą Naujojo Gvinejoj.

Liepos 26Vokiečiai paima Rostovą ir pasuka Kaukazo link.

Rugp. 8. V. mariniai išlipa ir įsitvirtina Salomono salose; nužudomi 6 iš 8 vokiečiai sabotažnikai; anglai areštuoja M. Gandhį Indijos kongreso narius; plečiasi neramumai Indijoje.

Rugp. 17—S. V. oro laivynas pradėjo bombarduoti okupuotą Prancūziją; Churchill vyksta į Maskvą svarbiems pasitarimams su Stalinu.

Rugp. 18—Anglai reorganizuoja karo vadovybę Egipte; gen. Auchinleck pakeičia generolu Alexander.

Rugp. 19—Anglų, kanadiečių ir amerikų komandos išlipa okupuotoj Prancūzijoje, bet 15 valandų kovos, komandos grįžta atgal; Rusai skelbia netekimą žymaus miesto Krasnodar, Kaukazo rajone.

Rugp. 22—Brazilija paskelbia karą Ašies valstybėms.

Maisto Kainos Prilygo 1925 Metams?

Ar atsimenate kokios buvo maisto kainos 1925 metais, didžiosios "prosperity" laikais? Jeigu ne, tai palyginkite su šiuandienėmis ir jūs rasite atsakymą. Maisto produktų kainos dabar aukščiausios, negu bile kada bėgyje 17 pastarųjų metų.

Skaitykite "Sandarą"

ATYDA! TAVERNŲ SAVININKAI

Kuomet jums reikalinga geros Degtinės ar Vyno — Pašaukite

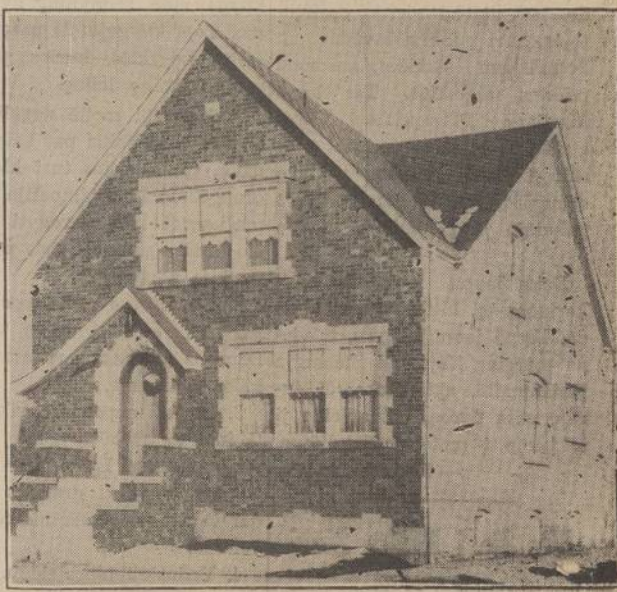
Phone LAFayette 3632-33

SOUTH SIDE WHOLESALE LIQUOR CO.
John F. Skorpik, Sav.

1945 W. 47th St. Chicago, Ill.

AGENTAI:
Louis Mingėla, John Polek ir Benny Ratek

Nebus Niekur, Taip Patogu Kaip Po Savo Stogu

JEI TAMSTOS MANOTE STATYTI SAU NAMĄ PASIRINKTOJ APYLINKĖJ, TAI LEISKITE MAN SUTEIKTI JUMS KELETĄ PATARIMŲ IR PASIULEMŲ.

DABAR YRA LAIKAS PRADĖTI DARBĄ IR ĮSIGYTI TOKĮ NAMĄ, APIE KURĮ JUS NUOLAT. SVAJOJAT. ATVAŽIUOKIT PAS MANE Į OFISĄ IR AŠ JUMS PARODYSIU UZBAIGTUS NAMUS, KURIE JUMS PATIKS IR BUS LABAI PRIEINAMI.

John Pakel

GENERAL BUILDING CONTRACTOR

6816 S. Western Ave. Tel. Grovehill 0306

Lietuvos Sienos Vakaruose

Del Ko Tilžė, Gumbinė Ir Pilkalnis Turi Buti Priskirti Lietuvai?

Lietuviškumas Šių Kraštų Yra Neabejotinas

Kai užsibaigs šis karas, o jis užsibaigs vokiečių pralaimėjimu, lietuviai, beabejo, pirmiausia bandys atšimti Klaipėdos kraštą, kaip vienintelį išėjimą į jūrą. Lietuviai tūr paliko daugelį milijonų dolerių vertės turto, puikiai įrengtą jų pastangomis uostą ir dvigubai padidintą miestą. Lietuva privalo tą atgauti, už ar plyš.

Bet lietuviai turi dar daugiau sąskaitų paduoti būsimai taikos konferencijai. Tokių sąskaitų, kurių nedrįsom pakišti 1919 metais Versaliuje, nes mūsų diplomatai nebuvo igudę politiniams "gembliarivimė" ir kaip reikiant nepasirošė. Čia aš turiu omenyje gražinimą Lietuvai tų istorinių plotų, kurie guli kairiojo Nemuno pusėj: Tilžė, Gumbinė, Skaisgirij iki Kuršių jlanikos.

Atsiėmę tas žemes mes nors dalinai atitaisysim Lietuvai padarytas skriaudas, kryžiuočių gadinėje ir vėliau. Neapsimoka būti užuomaršomis ir pamotij ranka i tai, už ką mūsų protėviai sunkiai kovoję ir padėję ginklą tik tuomet, kai nusilpusi ranka nebegalėjo jo atlaikyti.

Patys vokiečiai pripažįsta, jo tuosė plotuose gyvena tik 10% jų kilmės žmonių. Kiti yra visokie Kuršai, Gaigalat, Bruselait, Kuodaiciai, Starostas, Jankai ir pan. Dar 1926 metais vokiečių geografai pripažino, jog Rytprūsiose yra ne mažiau 120,000 lietuviškai kalbančių. Pereitam šimtmetėje jų ten buvo dvigubai tiek. Prieš porą dešėtk metų man besilankant Tilžėje atvykė i prekyvietę arba jormarką žmonės kalbėjo tarpusavyje lietuviškai.

Tai gi tas lietuviškumas užsiliko ir po 600 metų kryžiuokios ir germaniškos okupacijos. Nėra abejonės, didžiuma ten esančių gyventojų yra lietuvių kraujo ir tradicijų žmonės. Beabejo, germanizmas paliko ant jų savo antspaudo, o miklūs vokiečių agitatoriai privarė juose baimės, kad paėmusi juos savo globon Lietuva priverstinai bruktų katalikų tikėjimą, o kas jo nepriims, tai gal bus ant lauzo sudėgintas.

Iš tos baimės ir Klaipėdos kraštas pradžioj šiausėsi. Ją didino ir pačių kauniečių uolumas pirmiausia siusti ten ne tautinius, bet katalikiškus misionierius, kurių vieni pirkositen dvarus, o kiti vaikščiojo bási, apsiuose ilgais pančiais ir nuskustom galvom. Bet tai buvo tik paviršutiniai nesupratimai; veik tokie pat kaip tarp nuvykusių i Lietuvą išeivių ir

vietinių gyventojų.

Tačiau, kuomet Hitlerio taip vadinami "stormtruperiai" įmaršavo i Klaipėdą kovo mėnesy 1939 metais, tai dauguma Klaipėdiečių slaptai nutrynė ašarą. Tas parodo, jog jie nesidžiaugė užplūdumu vokiečių. Rytprūsij lietuviai irgi nėra svetimi. Simpatija ir kantrumas greit suartintų brolišką širdis, šimtmečių atskirtas.

Sujungimą tų dviejų Lietuvos dalių reikėtų jau dabar išrašyti i mūsų siekimų programą. Jei mes to nepadarysim, tai nusižengsim prieš istoriją. Lietuva nenori nieko svetimo; ji tik reikalauja to, kas iš jos buvo atimta smurto keliu, Tilžė, Gumbinė, Pilkalnis, Skaisgiris turi grįžti Lietuvai drauge su Klaipėda. — Klaipėdietis.

Kaip Įvairios Dvasios Gąsdino Seniau Žmones

Pora Atsiminimų iš Jaunųjų Dienų

Nors trumpai ir paviršutiniai prisiminus lietuvių liaudies praeiti, užtikim juje kartais keistų, kartais juokingų prietarų ir tikėjimų i piktas dvasias. Tos dvasios arba vaiduokliai, anot padavimų, slankiodavo prie didesnio akmenio, prie medžio, o ypač prie kapinių.

Pavyzdžiui, man dar jaunam būnant ir Lietuvoj gyvenant, teko nakties laiku praeiti pro kapines ir dievuliau tu mano mielas! Ir man vaiduoklis pasirodė. Mat kapinės buvo apverttos medine tvora ir kapinėse buvo užaugus didelė žolė. Tai sena oška, norėdama esti, įkišo galvą per tvorą ir jos ragams užkliuvus už tvoros, negalėdama pasiliuosuoti, barškino ragais i tvorą.

O aš, eidamas pro kapines nakties laiku ir girdėdamas tą barškėjimą, maniau sau, kad koki dvasia kapų išlindo. Na, jeigu tuo laiku oška būtų iš tvoros pasiliuosavus ir pradėjus bėgti, tai gal aš būčiau ant vietos numiręs ir dievuliui dušią atidavęs.

Stai dar ir antras "stebuklingas" vaiduoklis, kuris mane labai išgąsdino ir daug baimės buvo įvaręs. Vieną kartą buvo labai įkanota ir tamsi naktis ir man reikėjo eiti per laukus vingiuotu takeliu ir per eiti aplūžusį tiltelį, kuris buvo eglju šakomis išklotas.

Einant tuo tilteliu, mano balakonas užsikabino už tų šakų ir pradėjo mane atgal traukti. Tai maniau, kad kokis vaiduoklis mane traukia ir nori pasigriebti. Ir tik įtempus mano jaunystės visas jėgas griebiausi pasiliuosuoti, taip kad net mano balakonas truko ir nuo šakų atsikabino.

Na, o tokių ir panašių stebu-

klingų vaiduoklių, kurie žmonėms daug baimės įvorydavo tais laikais Lietuvos žemelėj, būtų buvę galima surinkti devynios galybės ir prirašyti storiausios knygos.

— Wm. Stakas, Milwaukee Wis.

Prietarai Ligų Gdyme Buvę Labai Išsiplatinę

Ligoniai Greitai Iškėdavo i Visokius "Stebuklus".

Zilų senovėj burtininkai buvo labai populiariūs žmonės. Jų patarnavimu naudojosi visi, ypač ligoniai, kuriems skausmai nedavė ramybės. Tokie tai griebdavos ir šiaudo. Visokių burtininkų yra užsilikę iki šių dienų ir stebėtis reikia, kad net apšviesti žmonės jiems tiki.

Jei tik pasitaiko naujas išradimas, tai žiurėk atsiranda "specialistų" tą viska išnaudoti. Kai Franklinas išrado perkun-sargį, tai vienas amerikiečių gydytojas Elisha Perkins tuo jį pritaikė medicinai. Jis padarė dvi magnetines lazdeles, kurios turėjo ištraukti ligą iš kūno. Tos lazdelės prasplatino visoj šaly ir net aukščiausio teismo narys pripažino jas labai naudingomis.

Prašaliniui Reumatizmo

Kaip dabar, taip ir pirmiau žmonės sirgo reumatizmu. Užtikrinti vaistai buvo ir šiai ligai. I vieną čeverkyją įsidėdavo varininis puspadis, o i kitą geležinis ir žemės elektrika ištraukdavo reumatizmą.

Didžiausias visų laikų tos rūšies specialistas buvo Albert Abrams, iš San-Francisco. Nors jis užbaigė rimtą medicinos mokyklą, tačiau pasipelnymo tikslais greitai nukrypo i šalį. Mušdamas guminiu plaktuku i nugara, jis pažindavo visas ligas ir tuo pat plaktuku jas išvorydavo. Ištikro, i trumpą laiką jis tapo millionierium.

Čia tik keli pavyzdžiai kaip lengva buvo kaikiuriems "specialistams" lengvu būdu apgauti daugybę žmonių ir tuo pat laiku pasipelnyti.

Kiekvienos tikros moteries širdyje yra dangiškos ūgnelės kibirkštis, kuri žiba tamsiose nepasisekimo valandose.

Anglų poetas William Cowper parašė gražiausias savo eiles budamas bepročių name.

Skaitykite "Sandarą"

TMD. REIKALAI

TMD. Buvusiam Seimui Prisiūsi Sveikinimai Ir Aukos

Garbės svečias ALT. Sandaros Prezidentas P. Pivarunas, iš Pittsburgh, Pa. dalyvavo seime, sveikino seimą žodžiu, linkėdamas TMD. pasekmingai darbuotis ir stiprėti. Aukavo TMD. reikalams \$10.00.

Lietuvis Petras Juknys, tarnaujantis Amerikos kariuomenėj prisiuntė sekantį pasveikinimą:

"Didžiai gerbiami TMD. Suvažiavimo Dalyviai ir Svečiai! Susirinkote ir suvažiavote čia svarbiu laiku šios TMD. reikalų svarstyti ir tolesnio gyvavimo ir veiklos aptarti.

Visas pasaulis šiandien paraku gyvena ir alsuoja II-jo baisaus ir žiauraus Pasaulinio Karo letenos sunkumų prispausti. Milionai nekaltų žmonių kritę, bet karas savo nasrus dar plečia...

Mūsų brangi tėvynė Lietuva pergyvena antrą sunkų vergijos ir okupacijos laikmetį.

Mūsų tautos vaikai žūdomi ir mūsų graži ir skambi lietuviška kalba niekinama ir slopinama...

Šis TMD. Seimas lai pakelia mūsų gimtosios ir mūsų tėvų kalbos meilę ir reikšmę ir lai pažėgia sustiprinti jos gyvavimą čia — užjūryje, antroj mūsų tėvynėj. Teisinga lietuvių partarė sako: — Maža garbė sveitima kalba kalbėti, didi gėda savosios gerai nemokėti!

Sveikindamas šį TMD. Seimą linkiu gražių tarimų, planingo darbo ir sekmingos bei tvėringos darbuotės ateityje. Lai šis TMD. Seimo tarimai ir ateities darbo planai stoja kūnu!

Siuomi prisiunčiu i dolerį kaipo nario mokesťį ir prašau

priimti ir laikyti mane TMD. nariu.

Linkėdamas daug gero, reikiu didžios pagarbos žodį, Lietuvis, Amerikos kareivis,

— Petras Juknys.

Pasveikinimas T. M. Dr-jos seimui iš 22 kuopos:

"Mes Tėvynės Mylėtojų D-jos 22 kp. nariai sveikinam šį seimą prisidėdami su maža auka. Aukauja po vieną dolerį:

J. Sholis, P. Balickienė, S. Žilvitenė, P. Gribienė ir S. Sholienė. Viso \$5.00.

Su geriausiais linkėjimais — Kuopos vardu — S. Sholienė.

TMD. 68 Kuopa, Detroit, Mich.

Sveikiūnu TMD. Seimo atstovus, dalyvius ir svečius, tai yra "Aušros" darbuotojų pasekėjus, spausdinto žodžio sklaidėjus. Broliai, semkit stiprybę iš praeties, kelti lietuvius i šviesesnį ateitį. Linkiu naudingų nutarimų apšvietos darbu. Su šiuom laišku siunčiu \$5.00 auką del TMD. — Su pagarba,

TMD. 68 kp., Detroit, Mich. A. J. Kizis, Sekr.

5444 Livernois Ave., Detroit, Mich.

Brangus Tautietii M. Kasparaiti. Aš aplačiau jūsų pranešimą, kad bus TMD. Seimas rugs. 6 d. Tai yra maloni naujiena. Jūs, gerbiami tautiečiai, ką idomaus ir gyvesnio sumanysite šią brangią organizaciją išjudinti iš snudurio ir pastatyte ant gyvesnių pamatų. Mūsų apielinkeje yra labai sunku kaupti. Yra keli nariai, bet ir tie patys išsiskirstę apylinkės miesteliuose.

Bet mes rankų nenuleisim ir ateityje kooperuosime su jumis. Mano noras, kad šis TMD. seimas įvestų pašalpos skyrių, prisiūdėtų prie išleidimo anglų kalba Lietuvos Istorijos atstovo

p. Norem parašytos. Tokiu būdu pakeltų TMD. vardą ir būtų galima daugiau jaunimo prirašyti i TMD. Su pagarba, T. M. D. 53 kp. Clinton, Ind.

— John Skinder.

Iš Brooklyn, N. Y. Gerb. J. Steponaitis prisiuntė seimui platurą patarimą su nurodymais, kad TMD. imtusi už išleidimo "Mūsų Teatras".

Iš Detroit, Mich. nuo TMD. pirmininko F. Motuzo gauta telegrama:

"Gerbiami Tėvynainiai! "Defense" darbai nugalėjo mano norą dalyvauti TMD. Seime. Ištos prėžasties i seimą neatvyksiu. Todėlei sveikinu susirinkusius ir linkiu kuogeriausio pasisekimo mūsų garbingos organizacijos ugdymui. Labai prašau daugiau manęs TMD. pirmininku nerinkti.

Su širdingais linkėjimais, — F. Motuzas.

14676 Wark Ave. Detroit, Mich.

Iš Kenosha, Wis.

Sveikiūnu TMD. seimą, ypatingai delegatus! Linkėju, kad praklūnus darbai TMD. plėstus, žydėtų ir apsnudusios kuopos atgytų, imtusi už veikimo kaip buvo pirmiau. Apgailėtauju, kad negaliu seime dalyvauti. Linkiu gerų pasekmių.

Su pagarba, — C. K. Braze.

TMD. Seimui:

Siuomi sveikinamė virš minėto seimo visus atstovus i svečius, linkėdami, kad Seimas būtų pasekmingas, del šios garbingos ir pagarbos nusipelnusios draugijos, kuri jau per kelias dešimtis metų, pramynusi takelius per sužėlusius dirvonus, veda mūsų lietuvių liaudį arčiau prie apšvietos ir rimtesnio susipratimo.

Tėvynės Mylėtojų D-jos Wisconsin Apskr. Valdyba. Prie šio pasveikinimo skiria-

me auką \$10.00: —\$5.00 TMD. reikalams ir \$5.00 Am. Raudonajam Kryžiui.

Iš Račine, Wis. veikėja, vietinės TMD. 121 kuopos narė p. F. Kapocienė, dalyvaudama kaip atstovė, sveikino seimą žodžiu ir išteikė varde 121 kuopos TMD. reikalams auką \$3.00.

Siuomi sveikiname TMD. seimo visus dalyvius, linkėdami, kad atsibūsiantis seimas labiau sustiprintų šios kultūrinės draugijos dyvisi ir labiau praplėstų jos darbuote.

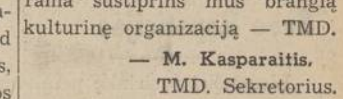
TMD. 60 kuopa, Milwaukee, Wis.

Gerbiamas, nepalstantis ilgametis Chicagos lietuvių tarpe veikėjas ir geras tėvynainis — Vincas Andriulis, išreikšdamas širdingus norus del sustiprinimo TMD. paaukavo \$5.00.

Varde TMD. reikiu širdingiausia padėką visiems, kurie malonėjo prisiūsti buvusiam TMD. Seimui įnešimū, sumanyimų, patarimų ir aukų. Širdingas visų bendras darbas ir parama sustiprins mūsų brangią kultūrinę organizaciją — TMD.

— M. Kasparaitis, TMD. Sekretorius.

BENDRADARBIUKITE "SANDAROJE"

Phone CALuet 4258

BANIS STUDIO

Lietuvis Fotografas

Darbas Garantuotas, Sąlygos Prieinamos.

3200 S. Halsted Street

AUDITORIUM RESTAURANT

3131 S. Halsted St.

LIETUVISKI ir AMERIKONSKI VALGIAI SU GERIAUSIU SKONIU.

MANDAGUS PATARNAVIMAS.

P. Balčiūnas ir M. Kovarski, Sav.

PASKOLOS ANT PIRMŲ MORGICIŲ
STATYBAI — REMONTAVIMUI ARBA REFINANSAVIMUI

BE CAREFUL WITH THAT RENT MONEY

...it will provide a debt-free home with our home-financing plan!

KEISTUTO SAVINGS and LOAN ASSOCIATION
TEL. CALUMET 4118 Jos. M. Mozeris, Sec'y 3236 SO. HALSTED ST.

Phone Virginia 9493 Moterims Trečiądienį

SOUTH PAULINA

RUSSIAN TURKISH BATHS

ATLANKYKIT SVEIKATOS PIRTĮ

Naujai įrengtas rusiškas kambarys su akmenų krosnim. Kambareliai dėl pagulėjimo. Kainos labai prieinamos

ELEKTRIKINIS GYDYMAS

Mineralinės, sulferinės vanio duoda didžiausią kraujo cirkuliaciją, kuomi galima išsigelbėti nuo visokių ligų.

1657 West 45th St. Kampas S. Paulina St. A. F. CZESNA, Savininkas

VIETA, KUR CHICAGOS LIETUVIAI PERKA SAU ANGLIS

COAL

Mes užlaikom tik geriausios rūšies anglis ir turim didelį pasirinkimą. Kainos labai prieinamos; užganėdinimas užtikrintas.

Vilija Coal Co.
3700 So. Spaulding Ave. :: Chicago, Ill.
LIETUVIŲ ISTAIGA.
Tel. Lafayette 2584.

NAMŲ STATYMO KONTRAKTORIUS

STATOM VISOKIOS RUSIES NAMUS — DIDELIUS IR MAZUS. Turime 18 Metų Patyrimą Namų Statymo Bizny. Kreipkitės Prie Musų Del Apskaitliavimų ir Kitokių Informacijų.

B.R. PIETKIEWICZ & Co. CONTRACTORS

REAL ESTATE
2555 W. 47th St.

Leo Norkus, Jr.

AMBROSIA & NECTAR
Beer Distributor

GERKIT TIK GERĄ ALŲ. padarytą Chicagoj. Visi geria ir mėgsta AMBROSIA ALŲ, bet, prie to, išdirbėjai nusprendė padirbti dar geresnį alų, kurį užvardino — NECTAR. Šis Alus yra pagamintas iš importuotų pirmos rūšies produktų.

Urmo (Wholesale) kainomis pristato i alines ir kitas įstaigas. Visuomet kreipkitės pas NORKU kur gausite greitą ir teisingą patarnavimą.

2259 W. Cermak Rd. Tel. Monroe 0808

Chicagoje

Jeį Turite Giminę, Kuri Ištremta Sov. Rusijon

Jeigu tarpe ištremtųjų iš Lietuvos į Sov. Rusiją yra bent viena jūsų giminė, tai galite atsikreipti į Amerikos Raudonojo Kryžiaus skyrių Chicagoje, 616 So. Michigan Ave.

Am. Raud. Kryžius sutiko patarpininkauti suradime ištremtųjų ir gal but pagelbės susėlpti juos.

Užbaigė Karinius Kursus

Gen. John Mills, komendantas Camp Grant, Ill. stovyklos paskelbė, jogei tarpe baigusių karinę kepmo ir virimo mokyklą yra ir Juozas Vaitkus, iš Brighton Parko.

Birutės Choras Pradeda Savo Repeticijas

Birutiečiai susirinkę pereinam antradieny, nutarė palaikyti chorą, nors daugelis to choro vyriškių ir išvyko tarnauti Dėdei Samui. Bus bandoma surasti jiems pavaduotojus iš senesnių dainininkų.

"Birutės" choro repeticija įvyks šį vakarą, penktadieny, 8 val. vakare, Sandaros svetainėje. Visi mėgstantieji lietuvių dainą prašomi atsilankyti.

P-lė Aldona Janulis Mokytoja

Duktė mūsų žinomų veikėjų iš So. Englewood, p-lė Aldona Janulis pradėjo mokytojauti Fairwood mokykloje, prie 100 gatvės ir Union Ave.

Chicagoje Lankėsi Inž. A. Dembinas

Kompanijos reikalais, iš Baltimore į Chicago buvo atvykęs inžinierius A. Dembinas ir ta proga aplankė "Sandarą". Prieš 20 metų jis pirmas iš lietuvių užbaigė garsųjį Massachusetts Technologijos Institutą, kuris yra Bostone.

Sutaupyti Kūro Trumpiau Besildys Namus

Ateinančią žiemą namai Chicagoje bus apšildomi pora valandų trumpiau, kad sutaupyti kūrą. Baileriai bus atsukti iš ryto viena valanda vėliau, o vakare užsukti valanda anksčiau.

Užgirdę apie tai rendauninkai dabar reikalauja, kad ir nuomos jiems būtų bent kiek sumažintos.

Maldauja Praamžiaus Apsaugoti Nuo Jų

"Naujienose", matyt, yra įsisteigusi susivienijimo geštapa, arba slapta policija, kuri gauda neįtikimus viršininkams narius ir tuos, kurie SLA. kuopose bent kiek praveria burna. Tuo reikalu "Naujienos" tvirtina, buk: "ir kitose organizacijose šitokia praktika vartojama, jų tarpe unijoje".

Tulose unijose prieš tuos, kurie išsižioja prieš viršininkus, pavartojamas teroras. Kokią akciją mano pavartoti "N." geštapas prieš tokius SLA. narius, jie dar nepasako.

Kas gi yra tos kitos organizacijos? Tur but komunistų ar hazių partijos, nes ir ten nuomonių laisvei nėra vietos. Bet apsaugok, Praamžiaus, SLA. narius nuo tokių sistemų!

— Senas Narys.

Šie Asmenys Įstojo į Musų Spaudos Fondo Rėmėjų Eiles

Pradžioje šios savaitės Spaudos fondui atėjo į pagalbą sekančių musų veikėjai:

- V. ir K. Katkevičiai — \$5.00
- B. Janulis — 2.00
- W. Stankunas — 1.00

Reikalinga daugiau rėmėjų. Šios aukos bus sunaudotos svarbiam tikslui, todėl kiekvienas sulyg išgalės prisidėkim su parama. Žodžiais daug ko neatseiksime; tautinių ir kultūrinių tešimui privalėtumum turėti ir lėšų. Kieno vardus galėsime paskelbti sekančioje "Sandaros" laidoje?

Kaikurios nebulos (žvaigždžių susigrūpavimas) turi iki 7 bilionų sauliu, didesnių negu mūsų žemės saulė.

WHOLESALE

W. KANTER, Sav.

LIQUOR ISTAIGA
Geriausias
Rūšies
Deginė
ir Vynai
Išvežiojame
po visą
Chicago
REMKITE
SENĄ
LIETUVIŲ
DRAUGĄ

MUTUAL LIQUOR CO.
4707 So. Halsted St.
Tel. BOULEVARD 0014

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

John F. Eudeikis

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAI DOTUVIŲ ISTAIGA

AMBULANCE

DIENĄ IR NAKTĮ

Visi Tel. Yards 1741-1742

4605-07 So. Hermitage Ave.
4447 South Fairfield Ave.

Tel. LAFayette 0727

DYKAI Kopyčios visose
Chicago dalyse

Radio Programos—7:00 iki val. ketvirtadienio vakare, iš stoties WGES (1390), su Povilu Šaltimieru.

Musų Pačiu Reikalai

Lietuviai šiuose rinkimuose turės savo kandidatus visose partijose, išskyrus prohibicijos. Keista, juk seniau musiškiai išgėdavo gana daug "moonšaino", arba "naminės", tai koks nors atstovas toje partijoje būtų reikalingas.

Sakoma, jog į dirbtuves bus pašaukta apie 20 milijonų moterų užimti vyrų vietas.

Jeigu joms patiks tie darbai, tai po karo jų iš ten ir su pyragu neišprašys. Vyrams tuomet teks būti namuose ir kepti kugelį.

"Draugas" paaikšino, jog "spauda, tai musų akys ir ausys". O aš norėčiau dar pridėti, jog ir pusėtinai ilgas liežiūvis, nes ji užtektinai pridriba visiems pliatku.

Nekaltų bernelių dvasios vadas buvo "apointinęs" broli Jeronimą globėju tų moteriu, kurios ne iš blogos valios atsiskyrė nuo savo vyrų.

Dabar kontrolės komisija ištyrusi surado, jog brolis Jeronimas atsidurė po tų moterėlių globa ir jau dvi savaitės nesirodo į broliją.

Illinois valstija nutarė neleisti bolševikams statyti savo kandidatų į joki valdišką "urėdą". Tur but del to, kad savo triukšmavimais jie kenkia Sov. Rusijos prestižui. — Klumpius.

Jie Neužilgo Išvyks į Kariuomenę

Sekanti Bridgeporto lietuvių neužilgo išvyks tarnauti Dėdei Samui: J. Andriuška, 953 W. 35th Pl., Frank Danbrāuskas, 3417 S. Wallace St., F. Jasas, 915 W. 32nd St., Juozas Avelis, 942 W. 33rd St., J. Baltrušaitis, 3153 S. Lowe Ave., T. Stukas, 3225 S. Green St., Al Rotkus, 3134 S. Emerald Ave.

Chicagoje Viešėjo ALT. Sandaros Prezidentas P. Pivarunas

Vakar aplėdo Chicago p. Petras Pivarunas, Sandaros prez., išbuvęs šioj aplinkėj virš savaitės laiko. Porą sykių jis buvo nuvykęs ir į Springfield, Ill. Čia jis dalyvavo TMD. seime ir turėjo pasikalbėjimų su vietiniais veikėjais.

Būvo nutarta pradėti platesnį veikimą šiame sezone ir kiekvieną tautinės minties veikėją pakviesti prie platesnio ir organizuoto darbo.

Balsai Nevienodai Nuskambėjo

"Margučio" radio valandoj buvo parodytas skirtumas tarpe dviejų rūšies dainininkų: J. Žiūrono ir K. Petrausko, sugrojanč abiejų rekordus.

Klausytojams nebuvo sunku padaryti atsakančias išvadas.

Chicagos Mieste Jau Trūksta Mokytojų

Paješkoma Tinkamų Toms Pareigoms Asmenų

Viešose mokyklose Chicagoje trūksta mokytojų. Todėl reikalinga yra daugiau laikinų mokytojų, nes del nepastovių laikų, mokyklų taryba nepageidauja nuolatinių mokytojų.

Skaičius mokinių puola, nes aukštesnių mokyklų studentai gauna darbus pramonėj. Taipgi, gana didelis skaičius mokytojų gavo vietas industrijoje. Karas irgi paėmė jų dalį, kaip nuolatinių, taip ir laikinų.

Aukštesnėse mokyklose trūksta gimnastikos, matematikos, amatų ir biznio mokytojų. Pradinėse mokyklose reikia daugiau gimnastikos mokytojų.

Laikini mokytojai ("substitutes") gana gerai uždirba. Yra tikimasi, kad ši meta laikiniems mokytojams bus darbo galimas diena.

Kas turi kvalifikaciją, priva lo užsiregistruot Chicago Board of Education, 228 N. La Salle St. Mokytojauti aukštesnėse mokyklose aplikantas turi būti

TRUMPOS ŽINIOS

Taip Praleido P. Sarpalius Atostogas

Nuvykęs porai savaitių į Beverly Shores, Ind. komp. P. Sarpalius parašė tris naujas, gražias lietuvių dainas, kurių viena skamba kaip koki simfonija.

Gal neužilgo jas išgirsim rudeniui koncerte.

M. Šilius jau pradėjo išjudinti Tėvynės Mylėtojų D-jos 22 kuopą. Sakosi jau turis gerų pasekmių.

Jaunasai Dr. Ray Zimontas gavo kariuomenėj kapitono laipsnį, o jo brolis Hillary pateko į karininkų mokyklą.

P-lė Aldona Bastis, 3327 So. Halsted St. šiomis dienomis išvyko studijuoti į Illinois Universitetą.

Lietuviai Demokratai Turės Pilsniką

Siam sekmadieny, rugsėjo 20 dieną, lietuvių demokratai turės didelį pilniką Liberty Grove. Dalyvaus žymesni politikos vadai, kurių tarpe bus ir mūsų teisėjas J. T. Zuris. Rengimo komisijos pirmininku yra Al Kumskis.

Iš Džiaugsmo Apalpo

Kuomet teisėjas nusprendė, jog Mrs. Allgeyer, 6334 Ingleside Ave. turi gauti vietoj \$50. į mėnesį — \$80. alimonijos, tai toji moteriškė ėmė ir apalpo teisme iš susijaudinimo.

Skelbia Pulaskio Dieną

Teisių komisija Suv. Valstijų Senate užtvirtino rezoliuciją, kuri nustato lapkričio 11 dieną kaip Pulaskio dieną, minėtiną visoj šaly.

K. Pulaskis buvo kilęs iš Lietuvos ir kovojo už šios šalies laisvę.

baigęs universitetą. Kitus reikalavimus galima patirti vietoje. — L. Narmantaitė.

DR. G. SERNER

LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
Tel. YARDS 1829
Pritaiko Akinius.
Kreivas Akis Ištaiso
Ofisas ir Akinų Dirbtuvė
3401 SO. HALSTED ST.
kampus 34th St.
Valandos nuo 10 iki 4, nuo 6 iki 8
Nedėlioj pagal sutartį.

ADVOKATAI

Phone Boulevard 3697

LEON S. MIKELONS

LIETUVIS ADVOKATAS
3317 So. Halsted St.
Chicago, Illinois

OLIS IR VASALLE

ADVOKATAI
134 No. La Salle St., Suite 1308
Vakarais tik Ketvirtadieniais
3252 So. Halsted St.
Tel. Calumet 6945

JOHN B. BORDEN

LIETUVIS ADVOKATAS
2201 W. Cermak Road (W. 22 St.)
Ofiso valandos: Kasdien nuo 9 iki 5
Vakarais: Penedėlio, Serados ir Pėtnyčios 6 iki 9
Telefonas Canal 1175
Namai: 6459 S. Rockwell St.
Telefonas Republic 9600

Lietuva Nepasiliks Svetimų Vergijoj

Lietuva per virš 20 metų kūrė savąjį, ir gana aukštą kultūrinį gyvenimą. Svetimtaučiai, Amerikos lietuvių atvaživę Lietuvon beveik jos nepažino. Lietuva buvo tiek kultūriškai pažengusi, kad net ir Kaunas buvo skaitomas antru Paryžiu.

Bet atėjo barbarai iš dviejų pusių ir nustelbė Lietuvos kultūrinį gyvenimą, ir vėl turi merdėti iki geresnė ir šviesesnė aušra prašvis visai Lietuvai.

Girdėjau išsireiškimą, kad gerovė tiek pavieniui, tiek tautai ateina per skausmus ir ašaras. Beje, o jau kiek musų tėvai, motinos ir broliai bei seserys nukentėjo dabartiniame kare,

Dr. Margeris

3325 S. Halsted St.

Valandos: nuo 10 r. iki 2 po pietų
ir nuo 6 iki 8 vakaro.
Sventadieniais tik susitarus
Phone YARDS 7299

Tel. LAFayette 7020

DR. S. NAIKELIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Rezidencija ir Ofisas
3343 S. Halsted Street
VALANDOS:
Nuo 2 iki 4 ir 7 iki 9 vak.
Nedėliomis pagal Sutartį

LIETUVIAI DAKTARAI AMERIKOS LIETUVIŲ DAKTARŲ DRAUGIJOS NARIAI

Tel. YARDS 3146

VALANDOS: Nuo 11 iki 12, 2 iki 4 ir 7 iki 9

Pirmadieniai: 2 iki 4 ir 7 iki 9
Sventadieniais: 11 iki 12

Dr. V. A. Šimkus

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
ir Akinius Pritaiko
744 W. 35th Street

Dr. J. J. Šimkus

DENTIST
1821 So. Halsted Street
Canal 0257
Tues., Thurs., Fri.
6322 So. Western Ave.
Mon., Wed., Sat.
Hemlock 6111
CHICAGO, ILL.

Tel. Pullman 1193 ir 8277

I. E. MAKARAS M. D.

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
10758 So. Michigan Ave.
ROSELAND-CHICAGO, ILL.

Victory 1522

DR. J. KULIS

Valandos:
9 iki 12 a.m.—6 iki 9 p.m.
LIETUVIS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3259 So. Halsted St. Chicago

Ofiso Tel. Victory 3887

DR. J. P. POSKA

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3133 S. Halsted St. Chicago

Ofiso valandos:
Nuo 9 iki 12 dienas ir — 7 iki 9 vak
Išskyrus Antr-nio ir Ketvirt. vak
Rez. 6504 So. Artesian Avenue
Telefonas Hemlock 2374
Res. valandos: 3 iki 6 vakare
Antradieniais ir Šešt. 3 iki 9 vak

Tel. Canal 0257

Dr. P. Z. Zalatoris

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofiso valandos:
10:30 iki 12 val. rytals
1 iki 3 val. po pietų
6 iki 9 val. vakarais.
Sėkmadieniais: 9 iki 12 val. rytals
Ofisas:
1821 So. Halsted Street
Telefonas Canal 0257
Residencija:
6440 So. Artesian Avenue
Telefonas Prospect 6449

tai ir optimistą padaro be žado. Pereituose laikuose pasaulio lietuvių atlaikė viską ir atsteigė laisva Lietuva. Ir nėra, ir negali būti jokios abejonės, kad ir vėl, ši kartą ant visados, per amžius kentėjusi lietuvių susilauks savo atgimimo.

A. Brijunas.

Patartina visiems nusipirkti anglių, nelaukiant žiemos. Nuo spalio 1 dienos minkštos anglies kainos bus pakeltos su Washingtono pritarimu.

Šį vakarą, "Margučio" svet. įvyksta Dariaus-Girėno Paminklo Statymo K-to susirinkimas.

Ed. W. Baks
REAL ESTATE — LOANS
Insurance and Builderis
4472 Archer Ave.
Tel. Virginia 1109
CHICAGO, ILL.

DR. EMILY V. KRUKAS

GYDYTOJA IR CHIRURGAS
4146 Archer Avenue
Ofiso Tel. LAFayette 3210
Rez. Tel. LAFayette 0094
Jeigu Neatsiliepia —
Sauk KEDzie 2868
VALANDOS:

Firm., Antr. Ketvirt. 6—9 vakare
Penkt. ir Šešt. 8:30—9:30 vakare
Nedėliomis pagal Susitarimą

Phone Calumet 7358

DR. M. ZILVITIS

DENTISTAS
3243 South Halsted Street

Phone REPublic 2266

Dr. K. Drangelis

DENTISTAS
2420 W. Marquette Rd.
Arti Western Av

Phone Canal 6122

DR. S. BIEZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 W. 22nd Street
CHICAGO, ILL.
Ofiso valandos: nuo 1—5 & 7—8
Seredomis ir Nedėl. pagal sutartį
Rez. 6631 So. California Av.
Telefonas Republic 786P

YARDS 4787

DR. STRIKOL'IS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas: 4645 So. Ashland Avenue
Ofiso valandos:
Nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 val. vak
Nedėliomis pagal sutartį
Namų Tel: Prospect 1980

Phone VICTory 2514

Dr. A. J. Zimontas

Seniausias Lietuvis
DENTISTAS
3252 So. Halsted St.

YARDS 2246

DR. C. Z. VEZEL'IS

DENTISTAS
4645 So. Ashland Ave.
arti 47th Street
Valandos nuo 9 iki 8 vakare
Seredoj pagal sutartį.

Phone YARDS 5921

DR. BERTASH

756 W. 35th Street
Cor. of 85th and Halsted Sta.
Ofiso valandos nuo 1-3; 6:30-8:00
Nedėliomis pagal sutartį.

Phone HEMlock 2061

DA. JOSEPH KELLA

DENTISTAS
6558 S. Western Ave.
VALANDOS:
Nuo 9 ryto iki 8 vakaro
Nedėliomis pagal Sutartį